

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията

(обн. ДВ. бр. 138 от 1998 г., изм. ДВ. бр. 60 и 81 от 1999 г., изм. ДВ. бр. 79 от 2000 г., ... изм. ДВ. бр. 107 от 2014 г.)

§ 1 . В чл.17, ал. 2 се създава изречение второ: „Доставчиците на медийни услуги са длъжни да не допускат показване на сцени, съдържащи или подбуждащи към насилие или жестокост в новинарските си предавания, филмите и други специални предавания, създадени за тях, както и кинематографски произведения и документални филми с такова съдържание от 7 до 22 часа.“.

§ 2. В чл. 19а, ал.2 след съществуващия текст се допълва следното изречение:

„Това съотношение трябва да бъде постигнато постепенно чрез създаване и на нови български произведения, които се разпространяват не по-късно от 3 години след тяхното създаване“.

§ 3. Чл.25 се изменя така:

„Чл. 25 За членове на Съвета за електронни медии могат да бъдат избирани или назначавани лица с българско гражданство, които нямат друго гражданство, имат висше образование и опит в областта на журналистиката и правото, и се ползват с обществен авторитет и професионално признание.“

§ 4. В чл. 27 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 изречение първо се изменя така:

„чл. 27, ал. 1 По време на своя мандат, а по т. 4 и т. 5 – една година след изтичането му, членовете на Съвета за електронни медии не могат: „

2. В т. 4 думите „ консултант или” се заличават.

3. В т. 5 думите „консултант или” се заличават.

§ 5 . В чл. 29 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 изречение второ се изменя така:

„Съставът на Съвета за електронни медии се обновява на три години с по един нов член от квотата на Народното събрание и от квотата на Президента, а на всяка шеста година – с двама нови членове от квотата на Народното събрание и един нов член от квотата на Президента.”

2. В ал. 2 изречение второ се заличава.

§ 6. В чл. 32, ал. 1, точки 6 и 11 се отменят.

§ 7. Чл. 40 се отменя.

§ 8. В Чл.70, ал. 3 , т. 1 се отменя.

§ 9. В Чл. 74 се правят следните изменения:

1. Създава се нова алинея 3:

„(3) Рекламен спот е форма на търговско съобщение, което е с кратка продължителност, има силно внушаващо въздействие, излъчва се в групи през различни интервали по време на или между предаванията”

2. Алинеи 3 и 4 стават съответно 4 и 5

§ 10. В чл. 75 алинея 10 се изменя така:

„(10) Аудио-визуалните търговски съобщения и търговските съобщения в радиоуслуги не трябва да се излъчват с гръмкост на звука и максимално ниво на звуковия сигнал по-високи от тези в останалата част в програмата.”

§ 11. В Чл. 86 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите „и новинарски предавания” се заличават.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Не се прекъсват за реклама новини и информационни предавания за текущи събития, когато тяхното времетраене е до 30 минути. При продължителност на предаването по-голяма от 30 минути се прилагат общите правила”.

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Не се допуска излъчването на реклама или телевизионен пазар в детски предавания, по време на национални чествания и религиозни служби”.

§ 12. В чл. 88 се създава ал.2:

„(2) Не се допуска реклама на наркотици и на други психотропни вещества”.

§ 13. Чл. 98, чл. 99, чл. 100, чл. 101, чл. 102, чл. 103 и чл. 104 се отменят.

§ 14. В чл. 126а, ал. 5 се отменя.

§ 15. Чл. 125в. се отменя.

Преходни и заключителни разпоредби:

§ 16. След изтичането на една година от влизането в сила на този закон съставът на Съвета за електронни медии се обновява като се

прекротява мандатът на двама от членовете, избрани от квотата на Народното събрание през 2008 г. и 2010 г., както и на един от членовете на съвета, назначен от квотата на президента през 2008 г.

§ 17. След изтичането на четири години от влизането в сила на този закон съставът на Съвета за електронни медии се обновява като се прекратява мандатът на назначения през 2012 г. от квотата на президента член на съвета, както и на един от членовете от квотата на Народното събрание, избран през 2013 г.

Вносители:

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията предвижда въвеждането на нови норми, ограничаващи възможността за излъчване на програми, показващи жестокост и насилие. В рамките на Съвета на Европа съществуват множество актове, регламентиращи условията за излъчване на програми, показващи жестокост и насилие – Европейската конвенция за трансгранична телевизия, Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, Директива 85/552 (Телевизия без граници), Препоръка 19 (1997) относно представянето на насилие от електронните медии и т.н. Законодателни проучвания показват, че във всички изследвани страни на конституционно или законово ниво се възприема принципът за свободата на информация и критика, но при стриктно съблюдаване на законите, защитаващи личността (Италия, Германия и др.). Във Федерална Република Германия се забранява допускането на предавания, в това число и новинарски, в които се пресъздават жестоки или нечовешки деяния по начин, накърняващ, човешкото достойнство. В Италия се гарантират се правата на децата и младежите (малолетни и непълнолетни) посредством различни забрани за излъчване на програми, показващи жестокост и насилие, които могат да навредят на психическото и моралното развитие. В повечето европейски страни предавания, съдържащи насилие и жестокост, които не подлежат на абсолютна забрана, но биха могли да навредят на

физическото и психическо развитие и възпитанието на личността, не могат да бъдат излъчвани в определени часови граници.

Директива 89/552/ЕИО на Съвета (Телевизия без граници) вменява отговорност на операторите да отделят поне 10% от бюджета си за европейски произведения, като от тях да се отделят средства за достатъчно количество нови европейски произведения, т.е. такива които се разпространяват не по-късно от 5 години от тяхното създаване.

Законопроектът предвижда уточняване на изискванията за участие в състава на Съвета за електронни медии като се предлага лицата, които се избират или назначават да нямат друго гражданство, освен българско. В същото време се прецизират изискванията за професионална квалификация, доколкото съществуващите към момента в чл. 25 са общи и неясни.

Нормата на чл.27 въвеждаща несъвместимост с мандата се нуждае от прецизиране, тъй като ограничението членовете на Съвета за електронни медии да не осъществяват консултантска дейност по отношение на доставчици на медийни услуги е формулирано общо и практическия контрол за неговото спазване е невъзможен. В същото време ограниченията по отношение на членовете на Съвета за електронни медии с изтекъл мандат за срок по-дълъг от една година са прекомерни.

След направените законодателни промени през 2010 г. и намаляване на състава на членовете на СЕМ от 9 на 5 принципът на системно обновяване и приемственост в състава на съвета е нарушен. Ротацията в двете квоти – на Народното събрание и на президента изисква назначаването и избирането да става едновременно с оглед гарантиране политическата безпристрастност и независимост на медийния регулатор. Подобна ротация съществува във всички органи, които се формират на квотен принцип от различни държавни

институции. Отсъствието на едновременност на началото на мандата на новоизбраните и новоназначените членове на СЕМ води до хаотичност при обновяването на съответните квоти. Замисълът на законодателя е да не се допуска разминаване във времето на встъпване в длъжност на членовете от квотата на Народното събрание и квотата на президента. Действително Съветът за електронни медии е постоянно действащ орган, доколкото 6 годишен мандат имат членовете на съвета, а не самия орган. В същото време законодателно е въведен принципът на цикличност в обновяването на състава през дефинирани периоди от време за съответните квоти като очевидно е необходима съгласуваност между парламента и президента за извършване на съответните персонални промени.

Въведеното през 2010 г. изискване за недопустимост на осъществяването на два последователни мандата е необосновано и в онзи политически момент целеше да редуцира състава на СЕМ по определени персонални критерии. В законопроекта се предлага това ограничение да отпадне.

С оглед по-прецизното определяне на различните видове рекламни съобщения, се въвежда понятието „рекламен спот“, чиято дефиниция съответства на Решение на Съда от 12 декември 1996 г. по дело на RTI, което се отнася до чл.18 от Директива 89/552.

Настоящата правна уредба, свързана със силата на звука на търговските реклами е несъвършена. Въведената от законодателя през 2013 г. разпоредба на чл. 75, ал.10 от ЗРТ въвежда характеристиката „сила на звука“, която не кореспондира с приетите международни стандарти за измерване на звука на рекламите (гръмкост) и използваните понятия. В Единния стандарт за регулация за нивата на звука в рекламата, приет по Препоръка R 128 на EBU (Европейски съюз за радио и телевизия) се въвежда измерването на три основни

характеристики на звуковия сигнал: интегрирана гръмкост на звука през цялата програма или предаване; обхват на гръмкостните нива в предаването и максимално ниво на звуковия сигнал. В момента ЗРТ борави с неясното понятие „сила на звука“, за което не е дадена легална дефиниция, при което не е ясно какво трябва да се разбира под него. Поради това контролът на СЕМ по отношение на „гърмящите“ реклами е неефективен, ако изобщо е възможен.

Прецизира се текстът, относно рекламите в новините, предаванията с информационна насоченост и документалните филми. По такъв начин се транспонира коректно предвиденото в Директива 89/552/ЕИО на Съвета (Телевизия без граници).

В действащата уредба на ЗРТ се допуска детските предавания да бъдат прекъсвани от „spot за реклама и/или телевизионен пазар“, което е недопустимо, доколкото децата възприемат всичко, което е поднесено в едно предаване, без да могат да разграничат рекламните внушения от останалото съдържание. Влиянието на рекламата върху децата е подсилено и от невъзможността им да възприемат посланията критически, да различават истинското от въображаемото, голямото им доверие към посланията по медиите и към популярни герои и личности, неспособността им да разпознаят риска, от склонността им към имитация и т.н. С предложената уредба се цели да се гарантира пълна защита на интересите на потребителите в случаите, когато телевизионните зрители са деца. Още повече Директива 89/552/ЕИО на Съвета (Телевизия без граници) допуска отделните страни - членки да въвеждат в определени случаи по-строги правила.

Съветът за електронни медии няма капацитет да следи и контролира процеса на спазване на авторските права, доколкото законът му възлага функцията, която той очевидно не може да изпълнява. Необходимо е тази дейност да бъде поета от друго звено като се отчита

европейския опит и най-целесъобразно е това да бъде структура на Министерство на културата.

Вносители: